శృంగభంగము

[కథానిక]

= శ్రీ రుక్మిణీనాథశాస్త్రి =

తాంబూలం వేసుకోడానికి కూచ్చునేదాకా నాకు బోధపడ్లేదు, అన్నపూర్ణ ఆనందాన్ని ప్రేమించిందని. పొద్దున కాఫీతాగేవేళ, ఇందాక భోజనాలదగ్గరా అనుమానపడటానికి వీలుంది గాని, ఈ హైక్లాసు సొసైటీలో ప్రతిదీ చెట్టు చివారు కొమ్మన ఉంటుంది గనుక నేనేమీ అనుకోలేదు. పైగా వొచ్చిన ఊహను బలవంతాన గెంటేశానుకూడా.

"పాపం, ఎంత దయతో తిరుగుతోందో చూశారా, ఫాన్!" అన్నాడు ఆనందం.

"దయతో తిరగటమేమిటే, మనం స్విచాన్ చేస్తే..." అన్నాను. ఆ ఫాను, మనది, మనకై దయతో, జాలిగా, పాపం అని తిరుగుతోందా? హుఁ! ఈ కాలంకుర్రాళ్లు అంతా యింతే —

అన్నపూర్ణ తమలపాకులపళ్లెం తెచ్చి ముందు పెట్టి తానూ కూచ్చుంది. ఆనందం కళ్లతో ఆమెను తాగేట్టు చూస్తున్నాడు, కాలిదగ్గర జరీఅంచుకుచ్చెళ్ల దగ్గర్నుంచి తల్లోని ఈవినింగ్-ఇన్-పారిస్ సువాసనదాకా.

"ఫాన్‌ట జాలిగా తిరుగుతోందంటే, సదాశివన్ ఒప్పుకోలేదు" అన్నాడు ఆనందం.

"మీరు చెప్పండి, మనం స్విచాన్ చేశాం; ఇంక దానికి జాలేమిటి" అన్నాను.

"మనం ఒకర్లవల్ల పడే యిబ్బంది అది గమనించకపోతే, గమనించినా సింపతీ కల్గకపోతే, అది కిక్కురుమనకుండా ఊరుకుంటే, మనం ఏం చెయ్యగలం, చెడిపోయిందని దణ్ణం పెట్టడం తప్ప?" అన్నాడు ఆనందం లీలగా, ఖేలగా.

వీడి కేమన్నా పిచ్చా, లేక అన్నపూర్ణదగ్గర కొస్తున్నాడా?

అన్నపూర్ణ నవ్వింది నుదురు ధళధళమంది.

తమలపాకులు వేసుకోటం ప్రారంభించామే గాని నేను ఆలోచిస్తూనే ఉన్నాను. నెమరుకొస్తోంది. మొదట్లో అన్నపూర్ణదగ్గర వీడి పరిచయం, ఇతను తనురాసిన పద్యాలను పాడటం, అన్నపూర్ణలో కించిత్తుకదలికా, అన్నపూర్ణ టీకి పిలవడం అన్నీ. మర్నాడు పొద్దున కాఫీతాగేప్పుడు టేబుల్‌దగ్గర— ఆనందం వీలైనంతవరకూ రసాన్ని ప్రజలకు అందివ్వాలనడం, నేను అడ్డుకోటం, వాడు అదేపట్టు పట్టుకూచోవడం అన్నీ.

"చూడండి, మీకేగనుక ఈ ప్రజలమీద దాక్షిణ్యంవుంటే మీసంగీతాన్ని వీలైనంత వరకూ వాళ్లకు అందిస్తారు!"

"అసాధ్యం!"

"ఏం, గుళ్లల్లో, పబ్లిక్ కచేరీలూ మీరుచేస్తే జనానికి వీలుబాటు కాదూ?"

"మీ కవిత్వం ఏం దగ్గిరికి తెచ్చారు?"

"తేకేం? మాపద్యాలు—Beg your pardon, నా పద్యాలు—అణాపెడితే లభ్యమయ్యే పత్రికల్లో అచ్చేయిస్తాను. నాకవిత్వం చదివేవాళ్లందరూ, లేదా కవిత్వంమీద రుచిగలవాళ్లందరూ, పోనీ కవిత్వం చేసే ఆపరేషన్ చేయించుకోవలసినవాళ్లందరూ బీదవాళ్లనీ, డబ్బున్నవాళ్లు కారనీ నాకు తెలుసు. అంచేతే వేరే పుస్తకంగా వెయ్యను."

నాకు నవ్వొచ్చింది. కళలను ప్రజలకు ఊరికే యిమ్మనీ, వీలైనంత చౌకగా యిమ్మనీ అనేవాళ్లు ఉత్తదొంగలు. గోల్డ్ ఫ్లేక్ సిగరెట్లుకాలుస్తూ, సోషలిజం అని అరిచే కుర్రాళ్లు వీళ్లంతా.

ఆనందం మళ్లీ అందుకుని, "మీరు పెద్ద కచేరీలు తప్ప యింకోటి చెయ్యనంటే మీ సభలకు ఎంతమందిరాగల్రు? పోనీండి, రేడియోలో పాడరాదూ, నలుగురికీ తెలుస్తుంది?"

రేడియోలో పాటమా? అంత అదృష్టమే? వీడికి రేడియోలో పాట్టానికి ఎంత ఆశ్రయించాలో తెలుసా?

నాటకం, టిక్కట్లతో, యిప్పటివలె ఉండగూడదనీ, వీథినాటకాలు బెస్టు అనీ, యిప్పుడు గూడా వీథినాటకాలవలె ప్రతికళా తయారుకావాలనీ ఆరోజున వీడు అన్నాడు. అప్పుడే అనుమానం వేసింది- వీడి కేమన్నా రహస్యజబ్బుందా అని. యిప్పుడు తేలింది. ఆహా! వీడు సోషలిస్టే!

అన్నపూర్ణ తాంబూలం అని గుర్తుకు తెచ్చింది. ఉలిక్కిపడటాన్ని అణుచుకుని "ఆనందంగారు వేసుకోరేం?" అన్నాను. ఆనందం వొక్క ఆకు అన్నా చీల్చలేదు, సున్నమూ రాయలేదు.

"వేసుకుంటాను లెండి, కానివ్వండి!"

"ఏమోయ్! వేసుకోవేం?" అన్నపూర్ణ.

"మీరు కానీండి!" అన్నాడు లోగొంతుకతో. అన్నపూర్ణ పల్చని పెదిమలు ఎర్రగా ఉన్నై. ఆనందం సిగరెట్టు అంటించాడు.

" అబ్బ! ఈ పాడు సిగరెట్లు మానవోయ్! " అంది అన్నపూర్ణ.

నవ్వాడు ఆనందం. ఇదే వీలని నేను గబగబా తమలపాకుల్ని నములుతున్నాను. చెమట ఆరుతూన్న ముఖం, గాలికి ఊగే క్రాపు, ఆ నుదురు, మెచ్చుకోవాలి తప్ప, నాకేం బాగుల్లేదు.

" తాంబూలం వెయ్యవా? "

ఊరుకున్నాడు.

" ఇష్టంలేదా? "

" లేకేం — " పెద్దగా ఊపిరితీసి, " మీరు తాంబూలం వేస్తుంటే — మిమ్మల్ని చూడకుండా ఆకుల్ని మేకలాగా నమలలేను. కొంతమంది డ్రెస్ చేసుకున్నాక, కొంతమంది నడుస్తుంటే, కొంతమంది మాట్లాడుతుంటే కొంతమంది తాంబూలం వేస్తుంటే వాళ్లను చూట్టంలో ఉన్న తృప్తి అప్పుడు యింకేం చేసినా రాదు" అన్నాడు. అన్నపూర్ణ ఏమీ మాట్టాడలేదు. కవిగాళ్లు ఈ రకం పిచ్చాళ్లేనని నే ననుకున్నాను. ఫాన్ స్విచాఫ్ చేసి, కొంచెం కునకడానికని లేచాం. ఎంత వట్టివేళ్ల తడికలైనా, మద్రాసుకూడా బెజవాడలాగా పేలుస్తోంది. రాజగోపాలాచారి ఎసెంబ్లీలో రూపాయల్ని మద్రాసులోని నీళ్లలాగా వాడాలి అని అన్నాట్ట. ఈ ఎగ్మూరులోనే యిట్లా వుంది. టౌన్‌లో వాళ్లు ఎలా ఉంటారో ... ఆనందం పత్రికల్ని తిరగేస్తున్నాడు. అన్నపూర్ణ సోమర్ సెట్ మాఘం ఆల్ టుగెదర్ చదువుతోంది. ఎండ కాలుస్తోంది — దీపకరాగంవలె.

మైకం వొదిలేప్పటికి మెల్లిగా రేడియో పాడుతోంది " ఆడబ్రతుకే మధురం!" అంటూ. కళ్లు నలుముకుని, లేచి, ఆవులించి వొళ్లు విరుచుకుని చూశాను. కొబ్బరికాయతురుమూ, మామిడిపళ్ల ముక్కలూ అటుకేసి పోతున్నై. స్నానాలగదిలోకి వెళ్లి, మొహం కడుక్కొని, స్పెట్స్ పెట్టుకొని నేనూ రేడియోదగ్గరకు వెళ్లాను. ఆనందం లేడు. అన్నపూర్ణ వొక్కత్తె వుంది.

" రండి! కూర్చోండి! "—కూచ్చున్నాను.

"ఖులాసాగా నిద్రపట్టిందా?"

తల ఊపించాను.

అన్నపూర్ణ ఎక్కువమాట్లాడదాయె. ఎప్పుడన్నా మాట్లాడినా మాటలను కాపీనంగా వాడుకుంటుందాయె. మొదట్లో మేం కలిసినప్పుడు కొంచెం మాట్లాడినా, తెచ్చిపెట్టుకున్నట్టున్నా బావుండేది. అదీ నాలుగురోజులూ. పక్కన కూచ్చోటం, వొళ్లు తగలటం, జరిగితేనేం ... ఆ వొళ్లు తగలటమైనా అపురూపం ఐతేనే. ఎప్పుడూ, మామూలుగా ఐతే ఏం హాయీ? ఖర్మం — మాయిద్దరి మధ్యా అంతే. మరి ఈ ఆనందం — వీడూ అంతే అయివుంటాడు. అడిగితే డబ్బు ఇస్తుంది. నాలుగుసార్లు పుచ్చుకున్నాక మళ్లీ అడగటానికి నా మొహం చెల్లదు. అయినా, అడిగాను. యిచ్చింది. ఈ ఆనందం డబ్బు యిక్కడ యిస్తాడు తీసుకొంటాడూ. వీడికి ఎలా వొస్తుందో, రేడియోలో ఏమన్నా పాడుతాడుగావును. రేడియోను ఎంత చౌకగా మాట్లాడాడు? నాయర్ మంచినీళ్లూ, ఇన్నిపూరీలూ, ఇంత బంగాళాదుంపకూరా తెచ్చి, అక్కడ పెట్టాడు. కాఫీ చెయ్యడానికి కాబోలు లోపలకు వెళ్లాడు. అప్రస్తుతమైనా " ఆనందంగారేరీ! " అన్నాను.

" నిద్దరోతున్నాడు కాబోలు "

చెప్పులు టకటకలాడినై. ఆనందం బజారునుంచి వొచ్చాడు కూలివాడితో, తట్టతో. తట్టలో మామిడిపళ్లు, రసాలు, సపోటాలు, మల్లెపూలు. సరాసరి ఆ బుట్ట లోపలికి తీసుకెళ్లి అక్కడ పెట్టివొచ్చాడు. రేడియో ఆపేసి కూచున్నాడు. గాలివేస్తోంది, ఇంకొంచెం జోరుగా. తలెత్తాను. ఫాన్ గిరగిరా తిరుగుతోంది. గడియారం అయిదుగంటలు కొట్టింది.

" రాత్రి నెల్లూరు వెళ్లాలి! "

అన్నపూర్ణ మొహంఎత్తింది. ఆనందం జేబులో వెతికాడు. వైరు! అన్నపూర్ణ చదివింది. టిఫిన్ పుచ్చుకుంటున్నాం. మామూలుమాటలు, స్నేహసూచకాలు ఏవో మాట్లాడుతూ. ఈకవిగాళ్లు పిచ్చిలో లేకపోతే బాగానే ఉంటారు.

"రేపు ఎక్స్‌ప్రెస్‌లో పోగూడదూ?"—అన్నపూర్ణ.

"ఈ ఎండల్లోనా? చచ్చామే."

"నాయర్!"

"ఎందుకు, నాయర్‌తో చెప్పాను మెయిలు కెళ్తానని" అన్నాడు ఆనందం 'పూర్ణతో.

నాయర్ వొచ్చాడు.

"జలం కొండువా!"—పిల్చాంగదా అని పని చెప్పినట్టుంది. "నీళ్లున్నాయిగా" అని అనబోయాను. నాలిక చివరిదాకా వొచ్చినా, ఎందుకో అనలేదు.

కాఫీతాగాక, ఆనందం సిగరెట్లు తీశాక వాళ్లిద్దరూ గదికేసి వెళ్లారు. జడవేసుకోటానికి విప్పుకున్న జుట్టును గుప్పిట్లో పట్టుకుని అన్నపూర్ణ వెళ్లింది; ఆనందం పొగలతో. నాలుగు నిమిషాలల్లో బయటికి వొచ్చారు. కాస్త ఫాన్ కేసి వెళ్లొస్తానని బయటకు వొచ్చాను. బయటికి వొచ్చాక అనిపించింది–అరె! బయలుదేరకపోతేనేం......అని. వొస్తేనేం లే......

సాయంత్రందాకా తిరిగాను. ఏఘవబాధ మద్రాసులో. పనిలేకుండా బయటికి పోతే రూపాయికి పావుగంటవిలువైనా ఉండదు. చిన్న జీతాలు తెస్తూ సంసారాలు ఈదేవాళ్లు ఎలా ఉంటారో ఈ ఊళ్లో! యింటిముఖం పట్టాను. ఎగ్మోర్ హైరోడ్ చివర బస్ దిగి, ముందుకు వంకర్లు తిరిగి, స్పర్‌టాంక్ కాలనీలోకి వొచ్చి వీళ్లింటికి వొచ్చాను. నాయర్ వాకిట్లో కూచున్నాడు.

"ఉన్నారా?"

తల ఊపాడు. లోపలికి వెళ్లి, కాళ్లూ చేతులూ కడుక్కుని మేడమీదికి పోయాను. వొక్క మంచం మీద, ఎదురుబదురుగా అన్నపూర్ణా ఆనందం పడుకుని ఉన్నారు మెల్లిగా మాట్లాడుకుంటూ. అన్నపూర్ణతల్లో పూలు. ఆనందం లుంగీధారి. వాళ్లు నన్ను చూళ్లేదు. యింకా మాట్లాడుతున్నారు. వెళ్లారుప్రయాణమూ కాదు, నీలాటిరేవుకభుర్లూ కాదు. మధ్యమధ్య పిరాండెల్లో, బెర్‌ట్రాండ్ రసెల్, ఫ్రాయిడ్, హెరాల్డ్ జె. లాస్కీ అంటున్నాడు ఆనందం. అన్నపూర్ణ యిప్పుడే ఓడ దిగినట్లు డబ్లిన్ జీవితం అంటూ మాట్లాడుతోంది. "యూలిసిస్ కొనాలి!" అని ఆనందం. కాస్సేపు మాటల్లేవు.

"అచ్చా. నేను ఎల్లుండి వొస్తాను."

"డబ్బు చాలుతుందా?"

"చాలొచ్చు."

"పోనీ, యింకో పది తీసుకో" అంటూ అన్నపూర్ణ లేచింది.

వీడికి అడక్కుండానే యిస్తుందే. వీ డేమన్నా అంటుకున్నాడా? నేను నెమ్మదిగా నడుస్తున్నట్టు నటించి లోపలికి పోయాను. ఇద్దరూ "హల్లో!" అన్నారు. కూచున్నాను. ఆనందంపర్సు తీసి అందులో పదిరూపాయిలకాగితం కుక్కింది ఆమె. ఆనందం పడుకునే సిగరెట్లు ఊదుతున్నాడు.

"నాయర్!"

నాయర్ వొచ్చి కనపడి వొంటింట్లో కెళ్లాడు. ఆనందం లేచి భోజనాని కెళ్లాడు. యీఆనంద శని రెణ్ణాళ్లు కనబడ దనే హాయి అప్పుడే ఒళ్లంతా పాకుతోంది. అన్నపూర్ణ బట్టలు మార్చుకుని, తలసర్దుకొని వొచ్చింది.

"ఏమండీ! ఏమన్నా కభుర్లు చెప్పరూ!"

చిరునవ్వు నవ్వాను. "ఏమున్నాయండి?"

అన్నానే గాని, ఆమె కంఠం వొణుకే అనుమానిస్తున్నాను. అయినవీ కానివీ తెగ వాగాలని వుంది. పోనీ, తాను తెగమాట్లాడకూడదా అనీ వుంది. కాని, మాట్లాడదు. ఇంకా నయం, కభుర్లు చెప్పం డని అడిగింది. ఆమెజబ్బమీద టీకాలు తెచ్చిన అందం చూస్తూన్నాను. ఆమెతెల్లనిచీర మల్లెపూవు వలె వుంది. ఛరాల్న లోపలికి పోయి ఆనందంసిగరెట్లు తెచ్చి, తాను ముట్టించి, పొగతో వుక్కిరిబిక్కిరి ఐ పంతానికి తాగుతోంది. ఆనందం వొచ్చాడు. చిన్న నవ్వునవ్వి, సామాను సర్దుకుంటానని వెళ్లిపోయాడు.

మొగుడితో కాపరంచేసేనాటినుంచీ అన్నపూర్ణను ఎరుగున్నాను. తన ఇష్ట ప్రకారమే నడిచేది. కాని, వొవిధమైన చొరవా, అణుకువాకూడా వుండేవి. అతను పోవడం, ఆస్తి అంతా ఈమెది కావటం, చదువుతూన్న ఇంటరు మానేసినా మద్రాసు వొదలక ఇక్కడే వుండటమూ గుర్తుకు వొచ్చె. అప్పుడు అతణ్ణి సిగరెట్లు తాగవొద్దని నిర్బంధించేదనీ వాడుక. ఈమె యిప్పుడిలా తాగుతుం దేం—ఏమిటో. యిందాకా ఆనందాన్ని సిగరెట్లు మానమనలా. ఈతత్వంమనుషులు ఎప్పుడేం చేస్తారో ఏమో చెప్పడం కష్టం.

తనూ వెంటనే వెళ్లింది. నాయర్ రిక్షాను పిలిచాడు. హోల్డాలూ, సూట్‌కేసూ రిక్షాలోవేసి, నాయర్‌ను స్టేషనుకు తెమ్మని, ముగ్గురం బస్సుఎక్కాము. బస్సు

ఎగ్మోరు స్టేషన్ దాటి నూక్కలఫ్ ఆర్ట్స్ క్రాస్ చేసే దాకా గమ్మత్తుగా ఉన్నారు ఇద్దరూ. తరువాత మాటలు, నవ్వులు! రైలుస్టేషనులో కూడా, నాగవల్లి నాటి సంరంభంలాగా ఏవేవో మాట్లాడుతూనే ఉన్నాం. రైలు కదిలింది. నిట్టూర్చి అన్నపూర్ణతోపాటు మేము యింటికి చేరాం.

ఇంటికి వొచ్చాకగానీ నాలో వేడి పుట్టలేదు. అన్నపూర్ణను పెళ్ళిచేసుకోవాలి! వేడి నిమిషంలో తహతహగా మారింది. నాలో వెధవకర్మం, దేనికన్నా తహతహ పుట్టాలేగాని, పుట్టిందా అంటే మరీకోతిలా తయారౌతుంది నామనస్సు. నిగ్రహించకపోతే ఏం అవాకులూ చెవాకులూ పేలి, ఏం చెయ్యరాని పనులు చేస్తానో......

భోజనాలు చేశాం పల్చనిచారు, సాంద్రమైన పాలుతో. మేడమీద పక్కలు వేసుకున్నాం. ఆకాశానా, యింట్లో, మాలో మృతమౌనం! సప్తమహర్షులు పక్కన. సిరియస్ నాలోలాగా నిమిష నిమిషం రంగులు మారుస్తోంది. మూరాన కుజుడు ములుగోరింట పువ్వులాగా.

అన్నపూర్ణను కదిపితే ... ఆమె కదలించక ముందు, మనం కదిలించి, అదివిషమించి, ఉన్న యీగోడుగూడా చెడి, తలుపులుమూయబడితే ... ఆలోచన వొచ్చిందేకాని, మనసూ, శరీరం ముందుకు వురుకుతున్నై. నేనే కావాలని కళ్ళాలుపట్టి ఆపాను.

సంసారం, తాపత్రయం, ఇబ్బందులూ, మధ్య మధ్య తటస్థించే ఎండమావులూ అన్నీ నాబుర్రను వేడెక్కించై. రాత్రి ౧౧ దాటాక నిద్రపట్టింది. తెల్లారి మామూలుగానే గడిచింది. ఆమెప్రతికదలికనూ, వేళ్లల్లో కళ్లల్లోగూడా జాగర్తగా చూస్తున్నాను. ఎన్నడూ లేనిది యీవాళ కూరలు తరిగింది. ఓ హెన్రీ కథలు చదివింది. పక్కయింటికి వెళ్లి కాస్సేపు వుండి వొచ్చింది. మధ్యాహ్నం సొమ్మసిలి నిద్దరపోయింది. నేను పక్కన ఉన్నట్టే లేదు, లేనట్టే లేదు. ఆనందం ఈమెను మొత్తాన కదిలించి ఉంటాడు. ఏవేవో కలలు కాంచిఉంటారు. పదిగంటల ప్రాంతాలకు మావూరి వాడొకడు కనబడితే వాడితో తిరిగి, అక్కణ్ణించీ కొంతమందిని కలుసుకుని, అక్కడా అక్కడా గడిపి, మర్నాడు పదింటికి ఎగ్మోరు చేరాను. రైలుప్రయాణపుదెబ్బ తిని, నిద్దరలేక ఆపసోపాలుపడుతూ ఆనందం ఈజీఛైర్లోవున్నాడు. ఎదురుగుండా బల్లమీద యూలిసిస్. పరిచయమందహాసం చేశాను. అతనూ మామూలు బజారు నవ్వు నవ్వి, స్నానానికని లేచాడు. విశేషాలు ఏమీలేని మధ్యాహ్నం బండబరువుగా గడుస్తోంది.

నాకు మెళుకువ వొచ్చేప్పటికి పక్కగదిలోంచి మాటలు వినబడుతున్నై. అలాగే పడుకుని, చెవిని కాన్సంట్రేట్ చేశాను. అన్నపూర్ణ అంటోంది—

"నన్ను గురించినీవు ఏమనుకుంటున్నావు అనేంతకిందికి ఎందుకు వొచ్చావు? ఎవరు నిన్ను గురించి ఏమనుకుంటే నీకేం—నాకైనా అంతే. ప్రపంచం ఏమనుకుంటోందీ, ఏంచేస్తోందీ అని వాపోయేవాడికి ఆత్మవిశ్వాసం ఎంతుంటుందో నీకు తెలీదా? ఇవాళ, ఇన్నాళ్లకు వొచ్చి, నన్ను గురించి ఏమనుకుంటున్నావు అని అడుగుతావుగదా, నీకీవేదన ఎందుకొచ్చింది?"

"అదే నేనూ పడేబాధ! నేను నీకు మెడను గుదిబండ అయ్యానని నేను అనుకుంటున్నాను."

"రెణ్ణాళ్లు, పోనీ - కొన్నాళ్లు తరిచిచూడు. నీకే తెలుస్తుందిగా! ఎవడో నిన్ను ఏదో అనివుంటాడు, దాన్ని యీచెవిలోదాన్ని ఆచెవిని పోనీక!"

"చెప్పవ్!"

తల్లిని అడిగే పిల్లవాడిలాగా ఆనందం అడుగుతున్నాడు. మరిపించి, తాయిలంపెట్టి, కుర్రాణ్ణి జోకొట్టి చెరువుకుపోయే తల్లిలాగా అన్నపూర్ణ యింకో ప్రసంగంలోకి జారింది.

"నిజం! నన్ను నువ్వెందుకు ఆదరించావు! నేను యీ నాకోర్కెలతో ఇబ్బందులతో కాలి, మాడి, అలా ధూళైపోకుండా, ఎందుకు నన్ను కట్టేశావు? కట్టేసుకున్నావు?"

అన్నపూర్ణ కనిబొమ్మలు ఎత్తి వోక్షణంచూసి ఉంటుంది. మరి మాటల్లేవు.

నేను వాళ్లు వొస్తారు కాబోలుననని అల్లాగే కళ్లు మూసుకుని పడుకుని ఉన్నాను. రాలేదు. శిలలాంటి మౌనంలో గడుపుతున్నట్టున్నారు. యీ రుషులు మౌనంగా వుంటారుగానీ, ఎలావుంటారో ... రాళ్లలాగా, చెట్లలాగా. వాళ్లు అలాగే ఉండిఉంటారు. అన్నట్టు ఈఆనందంకూడా, మౌనం క్రియేటివ్ ఎనర్జి అంటాడు. చావనీ యీరంధిసంధిలో.

కునుకు. కలలు, పోలీసులు అరెస్టుచేస్తామని వొస్తారు. మైనంబొమ్మలవలె మాట్లాడరు ఎవడో చావటం, అతన్ని చంపారని పోలీసులు గొడవ, రభస, చిత్తక్షోభ. గుండె దడదడకొడుతూండగా లేచాను.

సాయంత్రం పడ్డది. ఆనందం మేడమీద లుంగీపట్టుకుని, క్రాపింగు మొగంమీద మూగగా వొక్కుతూ ఆలోచిస్తున్నాడు. అన్నపూర్ణ మామూలుగా, బొమ్మవలె శాంతంగా రేడియో వింటోంది. నేనే — కొంత చొరవతీసుకుని సినిమాకని పుట్రేపు పెట్టాను. నెమ్మదిగా అందరూ దిగారు. వెస్టెండ్‌లో 'మాఘం' దిలెటర్ చూసివొచ్చాం, గుడ్డివెలుతుర్లో. అన్నపూర్ణా, ఆనందం యిద్దరూ మనప్రపంచంలో లేరు.

రాత్రి గదిలో మళ్లీ చేరాం. అన్నపూర్ణ గంధం గిన్నె తీసింది. ఆనందం గంధంగిన్నె చూసికూడా స్తబ్ధులాగా కదలకుండా ఉన్నాడు. గంధంలో పన్నీరు కలిపి టేబుల్‌మీద పెట్టింది ఆమె. ఎవరం కదలలేదు. పూసుకోరేమర్రా అంది.

"ఎవరికివారు పూసుకుంటారా?" అన్నాను. కోతి మనస్సు గొలుసులు తెంపుకుంది. ఎంతమాట అనేశాను?

ఆనందం లేచి, యింతగంధంతీసి, నా మెడఅంతా పూసి, నాలాల్చీకికూడా పూశాడు. అన్నపూర్ణ నవ్వలేదు సరిగదా, కోప్పడలేదుసరిగదా, ఏమీ అనలేదు. చూస్తూఊరుకుంది. తాను పూసుకోనూలేదు, ఏమీ లేదు. మళ్లీ నిట్టూర్చి, పోయి సోఫాలో కూలపడ్డాడు. వీడికేమన్నా నామీద జెలసీ? అల్లా, పగపట్టిన పాములా నుసుచుకుపోతాడేం, లేక వీడు ఏదన్నా యిబ్బందితో, జబ్బుతో మూలుగుతున్నాడా?

అన్నపూర్ణ గంధంగిన్నె నాకు తెచ్చి యిచ్చి, నేను చేతులకు పూసుకున్నాక, యింతగంధం పేరంటాలుకు పూసినట్లు అతని మెడకు పూసింది. తీక్ష్ణంగా చూసి ఆనందం, వెధవనవ్వు, వొడిలినపూవులాగా నవ్వాడు. బజారుథర్మాలకు నవ్వును రమ్మంటే మాత్రం, బలవంతాన వొచ్చిన ఆనవ్వు మన్నిపట్టివ్వదా? అతన్ని రంజింపచేయడానికో, మరిదేనికో ఆమె మాట్లాడింది తనంత తాను. చీకట్లో వొంటరి మనిషినడుస్తూ తనలో తాను బిగ్గరగా పాడుతున్నట్టు.

వెళ్లి రేడియో వేశాడు ఆనందం. మళ్లీ ఆపి వచ్చాడు. మేడమీదకు వెళ్లి పడుకున్నాడు.

"ఆనందం ఏదో బాధపడుతున్నట్టున్నాడు" అన్నాను. ఆమె తల ఊపించి, మంచంమీద కూలబడ్డది. నే నామెను బలాత్కరించినా అప్పుడు ఏమీ జరిగిఉండదు. కాని, నిగ్రహం నూటికి నూరుపాళ్లూ రాజ్యమేలింది.

కోరంటికం అత్తారింటికిపోయే కోడలులాగు మేడమెట్లెక్కింది అన్నపూర్ణ. అన్నవలె నేనూ.

ఆకాశంచల్లదనం, నక్షత్రాల చెమక్, సిరియస్ కనపడలేదు. కుజుడు ఇంకా పైకిపోయాడు. నాకు సరిగా ప్రస్తరించటం రాదుకాని, మూర్ఛనలు పట్టలేనుగాని మేఘమల్లార రాగం పాడతగ్గ అదను అది.

నిద్రపట్టడం మెళుకువరావడ మేమిటో, వాళ్లు కనపడకపోవడ మేమిటో, నాకేమీ తోచలేదు. గుండెల్లో రాయిపడ్డట్టయింది. ఏమిటో భయంభయంగా వుంది. కొంపతీసి వీళ్లిద్దరూ గది బిగించుకుని పడుకోలేదుగదా! మెల్లిగా మెట్లమీదికి వొచ్చాను. మళ్లీ మాట్లాడుకుంటున్నారు. అన్నపూర్ణ నెమ్మదిగా, కోపీనంగా, ఆచి ఆచి మాట్లాడుతోంది. "నీవు కనపడినరోజున, రాదగ్ పరిచయమైన నాడు నీలోని ప్రతిభ, నీలోని సిన్సియారిటీ నాకు నచ్చింది. కాని, నీ ఊహలు, నీ ప్రయత్నాలు, అన్నీ డబ్బులేక అలా ఎండిపోతున్నా యనిపించింది. నువ్వెన్నన్నా చెప్పు, ఈ మనఆశయాలు, అభిరుచులు ఎంత ఉన్నతాలైనా సరే—చేతిలో డబ్బులేకపోతే మనం ఏమీ సాధించలేం. గవర్నమెంటు, దేశం అందరూ కలిసి ఆరాటపడితే తప్ప ఈలోగా మనం ఏమీ బావుకోలేం. చేతిలో పుష్కలంగా పైసా ఉన్నా అడ్డంకులు ఎలాగూ తప్పవు. కాని, యీదారి, ఈ ఆలోచనలు, యీ పరిస్థితులు వేరు. ఇది నాకు ఇంటర్ చదువుకునే దినాల్లోనే తెలుసు. నీవు నిస్సహాయంగా, పాజిషన్ లేక బజారులోపడి తిరిగే కవులలో ఒకడివై తిరగటం నేను సహించలేకపోయాను. డబ్బువుంటేనే గాని సరిగా పలకరించనైనాలేని యీదేశం, యీ సంఘం నీబోటివాణ్ణి ఎలా నలగగొట్టుతుందో నాకు తెలుసు. నిన్నుగురించి ఆలోచించినప్పుడే నేను నీమీద జాలిగా వాలాను. ఆతరువాత నీమీద యిష్టం, నీమీదప్రేమ అన్నీ జాలితోనే వొచ్చై. నాకు తెలుసు నువ్వు ఏనాడైనా గొప్పవాడ వౌతావనీ, యీ కవిత్వం అంతా రాచకీయంలో కలిసి, దేశానికి పంచదార కలిపిన పాలు యిస్తావనీ. నేను యివాళ సంపూర్ణంగా ప్రేమించేది, గౌరవించేది, లాలించేది నిన్నే. కాని ఈ ప్రేమకు, యీ గౌరవానికి జాలీ, సింపతీ మూలాధారం. దాన్ని మర్చిపోతే, నాకు నేను ద్రోహం చేస్తాను. ఎలా వొచ్చిందో క్లియర్‌గా తెలుసుకోటం మంచిది. నిజం ఘోరం విషం అనే ఆస్కార్‌వైల్డ్‌ను చదవక కాదు నువ్వు అడిగింది. నేను అప్పుడు చెప్పే మూడ్‌లో లేను." ఆనందం ఊపిరి విడవడం ఆపేశాడు,

నేను కొత్తలోకంలో కళ్లు తెరిచి మళ్లీ పక్క మీదకు చేరాను. తల అంతా గిరగిరా తిరుగుతోంది. పావుగంటకు మేడమెట్లు చప్పుడయినై. కళ్లుమూసుకున్నట్లు, నిద్దరోతున్నట్లు నటించాను. ఎవరిపక్కల మీద వాళ్లు దొర్లారు.

ఏ పొద్దువేళ చూస్తే ఆనందం పక్కమీద లేడు. అన్నపూర్ణ నిద్దరోతోంది, ఏడ్చి ఏడ్చి అలిసిన పిల్లవలె.

పొద్దెక్కాకే మాకు మెళుకు వొచ్చింది. కిందకు పోయి, మొహం కడుక్కుని, కాఫీతాగే ఎత్తులో ఉన్నాం. వీధిలో గోల. తలుపులు తట్టుతున్నారు. వెళ్లి కనుక్కున్నాను. ఆనందం ఆత్మహత్య చేసుకున్నాట్ట, కోడిసుడ్డు ఆస్పత్రి ప్రక్కన బెంచి మీద. ఇది చెప్పటానికని నేను లోపలకు వెళ్లలేక పోయినాను. నాగుండెలు ఆగినై. నేను కొయ్యబారి పోయాను. అన్నపూర్ణ వొచ్చింది. అంతా విన్నది. స్తబ్దతలోనే నడిచి లోపలికి వెళ్లింది. గదిలో టేబుల్ మీద అతని కడపటి ఉత్తరం.

"అ—

నీ ప్రేమ ఎంత మధురమైందో, నీజాలి అంత బాధాకరం. నీ 'సుధాజ్వాల'లో నేను అమృతమూర్తిని కాలేకపోయాను. మంటలో ఆత్మహత్య! నాకై కన్నీళ్లు రాల్చకు. జీవితమే ఒక పీడ కల. పునర్జన్మలో నాకు విశ్వాసం లేదు. పోతున్నాను. నేను నీకు యేమైనా గాయం కలిగించితే క్షమించు—

నీ

ఆనందం."

ఉత్తరం చేతపట్టుకుని, అన్నపూర్ణ, నేను వెళ్లాం. ఆరోజు అంతా యిబ్బందులు, వేదన, కోలాహలం, అంతర్దాహం, దావానలం అనుభవించాము.

రెండు మూడు రోజులైనాక, బెజవాడ వెళ్లొస్తానని, వెళ్లి, వుత్తరం రాశాను చాలా వినయంగానే, నన్ను పెళ్లి చేసుకోమంటూ. వారం తిరిగింది. జబాబు రాలేదు. కాలు కాలిన పిల్లిలా వుంది నాస్థితి. పెనం మీద అట్టులాగా వేగిపోతున్నాను. ఆ ఆనందంలాగా గడిపితే నేనూ అల్లాగే వేగిపోతాను.

మద్రాసు వెళ్లితే ... ఎంత చెప్పినా, మనిషి ఎదురుగుండా వున్న విశేషం వేరు. సరీగ్గా ప్రయాణానికి మాత్రం అప్పుచేసి, మద్రాసు చేరాను. అదే స్టేషను, అవేరోడ్లు, అదే యిల్లు, ఐతేనేం, బోసిపోయి, బావురు మంటున్నై.

యింట్లోకి వెళ్లాను.

"రండి!"—అన్నపూర్ణ.

వెళ్లాను. మామూలుగానే మధ్యాహ్నం గడిచింది. మధ్యాన్నం టిఫిన్ దగ్గర నావుత్తరం ప్రమేయం తెచ్చాను. ఆమె వొణికింది. సన్నని పొడుమైన వేళ్లు వొణుకుతున్నై. పచ్చని మొహం వివర్ణమైంది. ఎందుకడిగానా అనిపించింది నేనే పొరబాటుపడుతున్నానేమో — ఆనందం గుర్తుకు వొచ్చి, ఆమె బాధపడుతూందేమో! ఏమైనా ఆనందం గుర్తుకొస్తే — యీ ప్రసంగం తేవటమే తప్పు.

ఆగి, పెద్దగా నిట్టూర్చింది.

"నేను చాలా దయనీయమైన దశలో ఉన్నాను. నా ఆర్టు, నాప్రతిభ అంతా సరివన అండలేక అడివిని కాసిన వెన్నెలలా తయారైనై. నేను నిజంగా గొప్పవాణ్ణి. మీరు నాకు అండగా దొరికితే, ఆశ్రయమిస్తే, మమత్వం చూపిస్తే— చూసొక్కండి." అంటున్నాను.

"నాయర్!"

నాయర్ వొచ్చాడు. డ్రింకులు తెమ్మంటుందా ...

ఆమె తమాయించి, "కాస్సేపు మొహం చూపించకండి. ఎక్కడికన్నా వెళ్లిరండి" అంది.

నా నవనాడులూ కుంగినై. బల్లెంతో వెన్నులో పోటు. ఊపిరి తెచ్చుకుని "I love you" అన్నాను.

"ఈ ఇడియట్‌ను బయటికి పంపించు" అని వెళ్లిపోయింది. నాయర్ ఉరుముతూ నాకేసి చూస్తూ మిగిలాడు. ఫాన్ పైన తిరుగుతున్నా, ముచ్చెమటలు పోసినై.